

Çocukları Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden Ebeveynlerin Okul Öncesi Öğretmenleri İle Olan İletişim ve İşbirliğinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi

Examining the Communication and Cooperation of Parents whose Children Attend Preschool Education Institutions with Preschool Teachers in Terms of Different Variables

Özlem YILMAZ

DEMİREL¹,

Esra KARA²,

Atilla YAMAN³

¹Karamanoğlu Mehmetbey
Üniversitesi Sağlık Bilimleri
Fakültesi

ozlemyilmaz@kmu.edu.tr

ORCID: 0000-0001-9999-
1120

²Nurcan Kocakaya Anaokulu
kicikesra2@gmail.com
ORCID: 0009-0004-2995-
1800

³Nurcan Kocakaya Anaokulu
atilla_yaman42@hotmail.com
ORCID: 0000-0002-1202-
2587

Sorumlu yazar: Özlem

YILMAZ DEMİREL

Karamanoğlu Mehmetbey
Üniversitesi,
Karaman/Türkiye

Makalenin referans

gösterilmesi: Yılmaz

Demirel, Ö., Kara, E., Yaman,
A. (2024). Çocukları Okul
Öncesi Eğitim Kurumlarına
Devam Eden Ebeveynlerin
Okul Öncesi Öğretmenleri İle
Olan İletişim ve İşbirliğinin
Farklı Değişkenler Açısından
İncelenmesi. SCAR, 3(1),
167-176

Makale Geliş Tarihi:

26.03.2024

Makale Kabul Tarihi:

31.05.2024

Özet

Okul öncesi eğitim, kendisinden sonraki eğitim kademeleri açısından önemli bir basamağı teşkil etmektedir. Bu sürecin sağlıklı bir şekilde devam edebilmesi açısından uygulanan program kadar öğretmen-ebeveyn işbirliği de büyük önem arz etmektedir. Öğretmen ve ebeveyn arasındaki işbirliği ve iletişim hem çocukların gelişimlerinin desteklenmesi hem de programda hedeflenen kazanımlara ulaşılmasında destek sağlamaktadır. Kurulan iletişimin şekli yapılan işbirliğini de etkilemektedir. Bu gerçekten hareketle bu çalışma kapsamında okul öncesi öğretmenleri ve ebeveynler arasındaki işbirliğine temel teşkil eden işbirliği ve iletişim ilişkisine bakılmıştır. Küme örnekleme yöntemle seçilen 31 deney ve 32 kontrol grubunu oluşturan katılımcılarla çalışılmıştır. Elde edilen sonuçlar neticesinde okul öncesi öğretmenlerinin ebeveynler ile yapmış oldukları görüşme, ev ziyaretleri ve çocuklara yönelik bilgilendirmelerin öğretmen ebeveyn arasındaki iletişim, beklenti, işbirliği ve aile katılımlarına pozitif yönde katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: aile katılımı, ebeveyn beklentileri, işbirliği, okul öncesi öğretmenleri, öğretmen-ebeveyn iletişimi

Abstract

Preschool education constitutes an important step in terms of subsequent education levels. In order for this process to continue in a healthy way, teacher-parent cooperation is as important as the applied program. Cooperation and communication between teachers and parents provide support both in supporting children's development and in achieving the targeted gains in the program. The form of communication established also affects the cooperation. Based on this fact, within the scope of this study, the cooperation and communication relationship that forms the basis of cooperation between preschool teachers and parents was examined. The study was carried out within the scope of the pretest-posttest trial model, with participants consisting of 31 experimental and 32 control groups selected by the cluster sampling method. As a result of the results obtained, it was concluded that the interviews held by preschool teachers with parents, home visits and information about children contributed positively to the communication, expectations, cooperation and family participation between teachers and parents.

Keywords: family education, parental relations, cooperation, preschool teachers, teacher-parent communication

GİRİŞ

Okul öncesi eğitim, çocukların tüm gelişim alanlarını destekleyen bir süreçtir; bu açıdan bakıldığı zaman kritik bir öneme sahip olduğu görülmektedir. Bu kritik süreçte çocukların tüm gelişim alanlarının desteklenmesinin yanı sıra kişiliği de gelişmektedir. Çocuğun okul öncesi dönemde kazandığı davranışlar; yetişkinlik sürecindeki karakter, tutum, inanç ve değer yargılarının şekillenmesine etki etmektedir (Uyanık Balat, 2013). Yetişkinlik döneminin temellerinin atıldığı okul öncesi eğitim sürecinde öğretmen ve ebeveyn arasındaki iletişim ve işbirliği büyük önem kazanmaktadır. Çocukların gelişim süreçlerinde desteklenmelerinde öğretmen ve ebeveyn birbirinden bağımsız olarak düşünülemez. Öğretmen ve ebeveyn arasında görülen iletişim ve işbirliğinin niteliği; çocukların gelişimlerinin desteklenmesinden ilkokula hazırlanmalarına kadar etki etmektedir (Güven, 2011). Bu durumda üzerinde hassasiyetle durulması gereken nokta; okul ebeveyn işbirliğinin sağlandığı durumlarda, iletişimin devamlılığının korunarak çocukların deneyimlerinin kalıcı olmasını sağlamaktır (Froiland, Peterson ve Davison, 2013).

Aile katılım çalışmaları ailenin bilgilendirilmesi, ailenin sınıf içi etkinliklere katılımı ve ailenin çocuğun eğitim sürecine aktif olarak katılması olmak üzere 3 düzeyde gerçekleşmektedir (Belgin Aksoy, 2016). Çocukların ilk eğitim aldıkları kurumun aile olduğu göz önünde bulundurulduğu zaman ailenin içerisinde yer almadığı bir eğitim programının düşünülmesi mümkün olmamaktadır. Bu durumdan hareketle, okul öncesi öğretmenlerinin ebeveynlerin eğitim sürecine dâhil olmaları noktasında rehber konumunda olması gerekmektedir (Ömeroğlu ve Can Yaşar, 2005).

Öğretmen ve ebeveynlerin işbirliği içinde bulunmalarının katkıları şu şekilde sıralanabilir:

Çocuklar açısından katkıları; çocukların kendilerine güvenen bireyler olarak yetişmelerini desteklemek, öğretmen ve ebeveynlerin uyguladıkları eğitim farklılıklarını en aza indirgeyerek çocukların gelişimlerini fikir birliği içerisinde desteklemek, çocukların sorumluluklarını bilmelerini ve yerine getirmelerini desteklemek, okula yönelik olumlu bakış açıları kazanmalarını desteklemek, okulda yapılan etkinliklerin evde de desteklenmesi sağlanarak öğrenmenin kalıcılığını artırmak, okul yaşantısında motivasyonunu artırmak sayılabilir (Belgin Aksoy, 2016; Bay, Bahçıvan ve Kalay, 2018).

Ebeveynler açısından katkıları; çocuklarının potansiyellerini fark etmelerini sağlamak, çocuklarının tüm gelişim alanlarını desteklemek, etkili ve kaliteli zaman geçirmelerini desteklemek, doğru ve etkili iletişim kurmalarını sağlamak, çocuklarını oldukları gibi kabullenmelerini desteklemek denilebilir (Belgin Aksoy, 2016; Bay, Bahçıvan ve Kalay, 2018).

Öğretmen açısından katkıları ise; ebeveynlerle paylaşımlarda bulunarak iş yoğunluklarını azaltmak, çocukları ve ebeveynlerini yakından tanıyarak sorunlara daha kolay ve hızlı çözümler üretmek, çocukların ve ebeveynlerin gereksinimlerini belirleyerek o doğrultuda yönlendirme yapabilmek şeklinde sıralanabilir (Belgin Aksoy, 2016; Bay, Bahçıvan ve Kalay, 2018).

Öğretmen ve ebeveynler açısından belirtilen bu katkıların sağlanabilmesi için birbirinden farklı iletişim teknikleri bulunmaktadır. Telefon görüşmeleri, kitapçıklar, fotoğraflar, görüntü ve ses kayıtları, duyuru panoları, haber mektupları, yazışmalar, portfolyo dosyaları, toplantılar, ev ziyaretleri, dilek kutuları, ebeveyn kaynak merkezi vb. bu teknikler arasında sayılabilir (Güven, 2011; Özcan, 2012; Gülaçtı ve Tümkaya, 2014; Ok, 2016).

Öğretmen ve ebeveyn işbirliği ve iletişiminin etkili bir biçimde devam edebilmesi için gerek öğretmenlerin gerekse de ebeveynlerin işbirliği ve iletişimin öneminin farkında olmaları

gerekmektedir. Her iki tarafın da iletişimin güçlü ve işbirliğinin sürekli olması için üzerine düşenleri yapmaları gerekmektedir. Tek taraflı yürütülmeye çalışılan etkinlikler çocuklar üzerinde istenilen etkisinin oluşmasına engel olacaktır.

Yukarıda verilen bilgilerden hareketle bu çalışma kapsamında; çocukları okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden ebeveynlerin yaş, eğitim durumları ve mesleklerinin okul öncesi öğretmenleri ile olan iletişim, beklenti, işbirliği ve aile katılımlarına etkileri incelenmiştir.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden olan öntest-sontest deneme modeli kullanılmıştır. Bu yöntemde yansız atama ile oluşturulmuş iki grup bulunur ve neden sonuç ilişkisini sınamak amacıyla kullanılır. Her iki grupta da eşit koşullarda deney öncesi ve deney sonrası ölçümler yapılır (Karasar, 2017).

Deney ve kontrol grupları küme örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Deney grubu ebeveynlerin bulunduğu okul öncesi öğretmenine çalışma hakkında bilgi verilmiştir. Deney ve kontrol grubunda bulunan tüm ebeveynlere ölçek öntest olarak uygulanmıştır. Ardından okul öncesi dönemde aile ile iletişim, işbirliği, aile katılımı ve ebeveynlerin beklentileri hakkında bilgilendirme yapılmıştır. Bir eğitim öğretim dönemi süresinde (güz dönemi) deney grubu okul öncesi öğretmeni ebeveynler ile işbirlikli çalışmalar, aile katımlı etkinlikler düzenlemiştir. Ebeveynler ile sürekli iletişim içerisinde olmuştur. Eğitim öğretim döneminin sonunda aynı ölçek deney ve kontrol grubu ebeveynlerine sontest olarak uygulanmış ve iki uygulama arasındaki farklılıklara bakılmıştır.

Çalışma Grubu

Bu çalışma Karaman il merkezine bağlı bağımsız bir anaokulunda yürütülmüştür. Çalışma küme örnekleme yöntemle belirlenen okuldaki 31' i deney 32' si kontrol grubunda olmak üzere 63 ebeveyn ile gerçekleştirilmiştir. Bu yöntemde içinde çeşitli elemanları olan, benzer amaçlı kümelerden oluşur. Bu durumda, araştırma, evrenden seçilecek kümeler üzerinde yapılabilir (Karasar, 2017). Çalışmaya dâhil olan tüm ebeveynler gönüllü katılım sağlamış, katılım sağlamak istemediğini belirten ebeveyn olmamıştır. Katılımcılara ait veriler aşağıda sunulmuştur:

Tablo 1: Annelerin Öğrenim ve Mesleklerine Ait Demografik Özellikleri

Anne Öğrenim				Anne Meslek			
Grup		f	%	Grup		f	%
Deney	İlkokul	3	9,7	Deney	Ev hanımı	12	38,7
	Ortaokul	1	3,2		Eğitim	6	19,4
	Lise	10	32,3		Sağlık	6	19,4
	Lisans	10	32,3		Memur	1	3,2
	Lisansüstü	2	6,5		İşçi	1	3,2
	Önlisans	5	16,1		Özel sektör	5	16,1
Kontrol	Ortaokul	2	6,3	Kontrol	Evhanımı	5	15,6
	Lise	3	9,4		Eğitim	14	43,8
	Lisans	19	59,4		Sağlık	5	15,6
	Lisansüstü	4	12,5		Memur	4	12,5
	Önlisans	4	12,5		İşçi	3	9,4
					Özel Sektör	1	3,1

Tablo 2: Babaların Öğrenim ve Mesleklerine Ait Demografik Özellikleri

Baba öğrenim				Baba meslek			
Grup		f	%	Grup		f	%
Deney	İlkokul	3	9,7	Deney	Eğitim	4	12,9
	Ortaokul	1	3,2		Sağlık	5	16,1
	Lise	7	22,6		Yönetici	2	6,5
	Lisans	17	54,8		Esnaf	5	16,1
	Lisansüstü	2	6,5		Memur	2	6,5
	Önlisans	1	3,2		Usta/Operatör	2	6,5
				Emniyet/Güvenlik	2	6,5	
				Özel Sektör	7	22,6	
				Şoför	1	3,2	
				Mimar/Mühendis	1	3,2	
Kontrol	İlkokul	1	3,1	Kontrol	Eğitim	10	31,3
	Lise	7	21,9		Yönetici	1	3,1
	Lisans	15	46,9		Esnaf	1	3,1
	Lisansüstü	7	21,9		Memur	4	12,5
	Önlisans	2	6,3		Emniyet/Güvenlik	6	18,8
					Özel Sektör	1	3,1
					Şoför	1	3,1
					Mimar/Mühendis	5	15,6
					İşçi	3	9,4

Tablo 3: Deneye ve Kontrol Gruplarının Çocuk Sayılarına Göre Dağılımları

Çocuk Sayısı			
Grup		f	%
Deney	1,00	3	9,7
	2,00	16	51,6
	3,00	9	29,0
	4,00	3	9,7
Kontrol	1,00	2	6,3
	2,00	24	75,0
	3,00	3	9,4
	4,00	3	9,4

Tablo 4: Çocukların Okula Devam Yıllarına Göre Dağılımları

Okula Devam			
Grup		f	%
Deney	1,00	25	80,6
	2,00	4	12,9
	3,00	2	6,5
Kontrol	1,00	24	75,0
	2,00	8	25,0

Veri Toplama Araçları

Aile Öğretmen İletişim ve İşbirliği Ölçeği: Bu ölçek Atabey ve Tezel Şahin (2011) tarafından geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları neticesinde geliştirilmiştir. Ölçek “Her zaman (5)” ve “Hiçbir zaman (1)” aralığında 5’li likert tipinde geliştirilmiştir. Ölçek “İletişim”, “Beklenti”, “İşbirliği” ve “Aile Katılımı” olmak üzere 4 alt boyutta toplamda 62 maddeden oluşmaktadır.

Kişisel Bilgi Formu: Araştırmacılar tarafında geliştirilen formda anne/babaların yaşı, eğitim durumu, mesleklerine ilişkin bilgiler sorulmuştur.

Verilerin Analizi

Verilerin analizine geçmeden önce deney ve kontrol grubunun öntest ve sontest puanlarının normal dağılıp dağılmadığını incelemek için yapılan Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk testi sonuçları yer almaktadır. Her iki test sonucunda da değişkenlerin büyük çoğunluğunun normal dağılım göstermediği görülmüştür ($p < 0,05$). Bu nedenle verilerin analizinde non-parametrik istatistikler kullanılmıştır. Deney ve kontrol grubunun öntest ve sontest puanlarında anlamlı fark olup olmadığını incelemek için Mann-Whitney U testi yapılmıştır. Bununla birlikte deney ve kontrol gruplarının öntest ve sontest puanlarında artış olup olmadığını incelemek için Wilcoxon İşaretili Sıralar Testi yapılmıştır. Analizler SPSS 22.0 paket programında yapılmış ve anlamlılık düzeyi $\alpha = 0,05$ olarak belirlenmiştir.

Tablo 5. Değişkenlerin normallik testi sonuçları

		Kolmogorov-Smirnov			Shapiro-Wilk		
		Değer	sd	p	Değer	sd	p
İletişim ön test	Deney	0,17	31,00	0,02	0,95	31,00	0,21
	Kontrol	0,32	32,00	0,00	0,68	32,00	0,00
Beklentiler ön test	Deney	0,13	31,00	0,19	0,96	31,00	0,21
	Kontrol	0,39	32,00	0,00	0,61	32,00	0,00
İşbirliği ön test	Deney	0,15	31,00	0,10	0,94	31,00	0,09
	Kontrol	0,22	32,00	0,00	0,77	32,00	0,00
Aile katılımı ön test	Deney	0,16	31,00	0,04	0,95	31,00	0,12
	Kontrol	0,16	32,00	0,04	0,94	32,00	0,06
İletişim son test	Deney	0,35	31,00	0,00	0,70	31,00	0,00
	Kontrol	0,34	32,00	0,00	0,54	32,00	0,00
Beklentiler son test	Deney	0,34	31,00	0,00	0,58	31,00	0,00
	Kontrol	0,42	32,00	0,00	0,51	32,00	0,00
İşbirliği son test	Deney	0,27	31,00	0,00	0,67	31,00	0,00
	Kontrol	0,30	32,00	0,00	0,66	32,00	0,00
Aile katılımı son test	Deney	0,19	31,00	0,01	0,84	31,00	0,00
	Kontrol	0,14	32,00	0,11	0,90	32,00	0,01

ETİK İLKELER

Bu araştırma için Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu 29.11.2022 tarihinde 245 sayılı karar ile etik kurul onayı alınmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde çalışmadan elde edilen veriler tablolar halinde sunulmuştur. Deney ve kontrol gruplarının öntest puanlarının karşılaştırılması için yapılan Mann-Whitney U testi sonuçlarına Tablo 6'da yer verilmiştir.

Tablo 6: Deney ve Kontrol Gruplarının Ön Test Puanlarının Karşılaştırılması

		n	Ort.	SS	Sıra Ortalaması	U	p
İletişim öntest	Deney	31	3,02	0,74	16,79	24,50	,000
	Kontrol	32	4,80	0,30	46,73		
Beklentiler öntest	Deney	31	3,15	0,71	16,76	23,50	,000
	Kontrol	32	4,87	0,25	46,77		
İşbirliği öntest	Deney	31	3,13	0,51	18,63	81,50	,000
	Kontrol	32	4,45	0,71	44,95		
Aile Katılımı öntest	Deney	31	2,91	0,41	22,10	189,00	,000
	Kontrol	32	3,82	0,77	41,59		

Tablo 6'da deney ve kontrol gruplarının sontest puanlarının karşılaştırılması için yapılan Mann-Whitney U testi sonuçları yer almaktadır. Analiz sonucunda iletişim ($U=454,00$, $p>0,05$), beklentiler ($U=447,00$, $p>0,05$), işbirliği ($U=455,00$, $p>0,05$) ve aile katılımı ($U=436,00$, $p>0,05$) sontest puanlarında anlamlı fark görülmemiştir.

Tablo 7. Deney ve Kontrol Gruplarının Sontest Puanlarının Karşılaştırılması

		n	Ort.	SS	Sıra Ortalaması	U	p
İletişim son test	Kontrol	31	4,82	0,28	30,65	454,00	,503
	Deney	32	4,89	0,23	33,31		
Beklentiler son test	Kontrol	31	4,86	0,27	30,42	447,00	,406
	Deney	32	4,91	0,22	33,53		
İşbirliği son test	Kontrol	31	4,63	0,62	30,68	455,00	,550
	Deney	32	4,75	0,43	33,28		
Aile Katılımı son test	Kontrol	31	4,36	0,72	33,92	436,50	,412
	Deney	32	4,32	0,59	30,14		

Tablo 7’de deney grubunun öntest ve sontest puanları arasındaki farklılığı incelemek için yapılan Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonuçları yer almaktadır. Deney grubunun iletişim ($z = -4,788$, $p < 0,01$), beklentiler ($z = -4,791$, $p < 0,01$), işbirliği ($z = -4,685$, $p < 0,01$) ve aile katılımı ($z = -4,861$, $p < 0,01$) öntest sontest puanları arasında anlamlı fark vardır. Deney grubu iletişim, beklentiler, işbirliği ve aile katılımı puanlarında anlamlı artış görülmüştür.

Tablo 8. Deney Grubunun Öntest Sontest Puanlarındaki Farklılıklar

	Ön test		Son test		z	p
	Ort.	SS	Ort.	SS		
İletişim	3,02	0,74	4,82	0,28	-4,788	0,000
Beklentiler	3,15	0,71	4,86	0,27	-4,791	0,000
İşbirliği	3,13	0,51	4,63	0,62	-4,685	0,000
Aile katılımı	2,91	0,41	4,36	0,72	-4,861	0,000

Tablo 8’de kontrol grubunun öntest ve sontest puanları arasındaki farklılığı incelemek için yapılan Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonuçları yer almaktadır. Öntest-sontest puan değişiminde iletişim ($z = -1,480$, $p > 0,05$) ve beklentiler ($z = -0,877$, $p > 0,05$) puanlarında anlamlı fark yokken; işbirliği ($z = -3,068$, $p < 0,01$) ve aile katılımı ($z = -3,900$, $p < 0,01$) puanlarında anlamlı fark vardır. Kontrol grubu iletişim ve beklentiler puanlarında anlamlı artış yokken, işbirliği ve aile katılımı puanlarında anlamlı artış vardır.

Tablo 9. Kontrol Grubunun Öntest Sontest Puanlarındaki Farklılıklar

	Ön test		Son test		z	p
	Ort.	SS	Ort.	SS		
İletişim	4,80	0,30	4,89	0,23	-1,480	0,139
Beklentiler	4,87	0,25	4,91	0,22	-0,877	0,381
İşbirliği	4,45	0,71	4,75	0,43	-3,068	0,002
Aile katılımı	3,82	0,77	4,32	0,59	-3,900	0,000

Deney ve kontrol gruplarında yer alan anne ve babaların yaş, eğitim durumu ve mesleklerine göre son testlerden aldıkları puanlarda anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

TARTIŞMA

Bu bölümde ulaşılan bulgular alanyazın çerçevesinde tartışılmıştır. Araştırma Karaman il merkezinde bağımsız bir anaokulunda 63 ebeveyn ile yürütülmüştür. Çalışmadan elde edilen bulgulara göre; çalışma öncesi kontrol grubunun iletişim, beklentiler, işbirliği ve aile katılımı öntest puanlarının deney grubundan anlamlı olarak daha yüksek olduğu görülmüşken çalışma sonrası deney grubunun iletişim, beklentiler, işbirliği ve aile katılımı puanlarında kontrol grubuna oranla anlamlı artış görülmüştür.

Okul öncesi dönem çocuklarına yönelik olarak eğitim hedefleri belirlenirken; çocuğu tek başına düşünmek olası değildir. Zira çocuk, ailesi ile bir bütündür. Bu bağlamda okul öncesi eğitimin başarısı da ebeveynlerin de sürece dâhil oldukları kapsayıcı hedeflerin oluşturulması ile sağlanacaktır.

İletişim; kişiler arası bağları geliştirmede büyük bir öneme sahiptir. Okul öncesi eğitim özelinde ele alındığı zaman iletişim; her ne kadar ebeveyn öğretmen özelinde kurulmuş gibi görünse de ebeveyn-öğretmen iletişimi çocuk üzerine de etki etmektedir. İletişimin iki yönlü bir süreç olduğu göz önünde bulundurulduğunda; sağlıklı iletişimin kurulmasında öğretmenlere büyük sorumluluklar düşmektedir. Bu çalışma kapsamında öğretmenlerin ebeveynlerle iletişimin önemini farkına vararak süreci yönlendirmesinin ebeveyn-öğretmen iletişime olumlu katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Güzelyurt, Birge ve Özkan (2019)'ın okul öncesi öğretmenlerinin aile katılımlarına ilişkin görüşlerine yönelik olarak yaptıkları çalışma kapsamında öğretmenlerin ebeveynler ile yeterli düzeyde iletişim kuramadıkları ve aile eğitim çalışmalarında eksik oldukları sonucuna ulaşmışlardır. Bu eksik de çocuk hakkında sağlıklı ve doğru yönlendirme yapılmasına engel teşkil edebilmektedir. Güven (2011) yapmış olduğu çalışmada aile etkileşimine yönelik olarak öğretmenlerin iletişime yönelik duyuru panosu, toplantı, okul ziyaretleri, yazışma, kitapçık ve etkinlik örnekleri vb. gibi etkinlikleri kullanmaları neticesinde ebeveynler ile iletişimin arttığı sonucuna ulaşılmıştır.

Seyfullahoğulları (2012) yapmış olduğu çalışmada katılımcıların en çok bilgilendirme konusunda beklentilerinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bay, Bahçivan ve Kalay (2018) tarafından yapılan çalışmadan elde edilen bulgular neticesinde ebeveynlerin okul aile işbirliğine ilişkin olarak öğretmenlerden beklentilerinin whatsapp (mesaj), telefon görüşmesi ve aile katılımı noktasında yoğunlaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Şimşek ve İvrendi (2014) ebeveynlerin okul öncesi eğitimden kurum olarak beklentilerinin eğitim durumu, gelir düzeyi ve yaşanılan coğrafi bölge olarak farklılaştığı sonucuna ulaşmışlardır. Bu çalışma kapsamında ise ebeveynlerin eğitim ve gelir düzeyine göre beklentilerin farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmen ve ebeveynler arasında işbirliğinin sağlanmış olması ve niteliği çocuk üzerine de etkilerde bulunmaktadır. Bu açıdan bakıldığı zaman öğretmen ebeveyn işbirliğinin önemi bir kez daha görünür hale gelmektedir. Atabey ve Tezel Şahin (2011) okul öncesi öğretmenleri ile ebeveynleri arasındaki işbirliği ve iletişimi ile ilgili olarak ebeveyn görüşlerini incelemişlerdir. Öğretmenlerin yaş gruplarının, mesleki tecrübelerinin, ebeveyn eğitimine yönelik ders ve/veya hizmet içi eğitim alma durumlarının ebeveynler ile olan ilişkilerine istatistiksel olarak farklılık kattığı sonucuna ulaşılmıştır. Güleç ve Genç (2010) yapmış oldukları çalışmalarında ebeveynlerin çoğunlukla çocuklarının performansları ile ilgili görüşme talep ettikleri sonucuna ulaşmışlardır. Veli toplantılarına katılımların anneler genelinde olduğu sonucu da bu çalışmanın diğer bir sonucudur. Bu çalışma kapsamında katılımcılar her iki ebeveindir ve öğretmenin işbirliğine yönelik yapmış olduğu çalışmalar neticesinde ebeveynlerin işbirliğine daha yatkın oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Aile katılımı alt boyutuna bakıldığı zaman; deney grubunun son test puanlarının kontrol grubuna oranla anlamlı yönde farklılaştığı görülmektedir. Bu durumun deney grubu okul öncesi öğretmenin sınıf içi ve sınıf dışı etkinliklerinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Güzelyurt, Birge ve Ökten (2019) okul öncesi öğretmenlerinin aile katılımına ilişkin görüşlerine yer verdikleri çalışmalarında; okulda ailelere en çok sınıf içi ve sınıf dışı etkinlikler yaptıklarını, en az olarak da ailelerle telefon, posta vb. yollarla iletişim kurduklarını belirlemişlerdir. Bay, Bahçivan ve Kalay (2018) okul aile işbirliği bağlamında öğretmen ve ebeveyn görüşlerine yer verilmiştir. Çalışmadan elde edilen bulgular neticesinde ebeveynlerin okul aile işbirliğinin sağlanabilmesi için öğretmenlerden çocuklarıyla ilgili

olarak daha fazla bilgi paylaşımları ve sosyal aktivitelere daha fazla yer vererek katılımı yükseltmeleri yönünde görüş bildirmişlerdir. Atakan (2010) mesleğe yeni başlayan okul öncesi öğretmenlerinin tecrübe eksikliklerinden kaynaklı olarak aile katılımı konusunda isteksiz oldukları sonucuna ulaşmıştır. Toran ve Özgen (2018) aile katılım çalışmalarını öğretmen perspektifinden incelemiştir. Öğretmenlerin aile katılım çalışmalarıyla ilgili bilinç sahibi oldukları zaman katılım çalışmalarında çocukların yüksek menfaatinin gözlemlendiği sonucuna ulaşmışlardır. Bu çalışma kapsamında da benzer şekilde aile katılımının önemi hakkında bilgilendirme yapılan öğretmenlerin grubunda yer alan ebeveynlerin aile katılımına ilişkin görüşlerinin olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Elde edilen bulgular doğrultusunda öneriler şu şekilde sunulmuştur:

- Farklı coğrafi bölgelerdeki okullara göre iletişim ve işbirliğine dair beklentiler değişiklik gösterebilir. Bu nedenle çalışmanın farklı şehirlerde yapılması uygun olacaktır.
- Dezavantajlı ebeveynler ile çalışılması çocuklara yansımaları muhtemel sorunların erken zamanda tespit edilerek çözüme ulaştırılmasına olanak sağlayacaktır.
- Ebeveyn görüşlerine yönelik olan bu çalışma öğretmen görüşlerine yönelik olarak da öğretmenlere uygulanabilir. Öğretmenlerin ebeveynlerden beklentileri ile ebeveynlerin öğretmenlerden beklentileri karşılaştırılarak çocukların yüksek yararına uygun olacak iletişim ve işbirliği çalışmalarına yer verilebilir.

Yazar(lar)ın Beyanı

Araştırmacıların katkı oranı beyanı: Tüm yazarlar çalışmaya eşit düzeyde katkı sağlamıştır.

Çatışma beyanı: Yoktur.

KAYNAKLAR

- Atabey, D. ve Tezel Şahin, F. (2011). Aile Öğretmen İletişim ve İşbirliği Ölçeği. *Kastamonu Eğitim Dergisi* 19(3), 793-804.
- Atakan, H. (2010). Okulöncesi Eğitiminde Aile Katılımı Çalışmalarının Öğretmen ve Ebeveyn Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. (*Yüksek Lisans Tezi*), Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Bay, D., Bahçıvan, E. ve Kalay, B. (2018). Okul Öncesinde Okul Aile İşbirliğine Yönelik Ailelerin ve Öğretmenlerin Görüşleri. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 4(3), 58-82.
- Belgin Aksoy, A. (2016). *Aile Eğitimi ve Katılımı*. Hedef Yayınları. Ankara.
- Froiland, J. M., Peterson, A. ve Davison, M. L. (2013). The Long-Term Effects of Early Parent Involvement and Parent Expectation In The USA. *School Psychology International*, 34(1), 33-50.
- Gülaçtı, F. ve Tümkaya, S. (2014). *Erken Çocukluk Eğitimi*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Güleç, H.Ç. ve Genç, S.Z. (2010). An Evaluation of the Interviews between Teachers and Parents about School and Family Cooperation in Preschool Education Institutions. *Education and Science*, 35(155).
- Güven, G. (2011). Farklı Eğitim Modelleri Kullanılarak Uygulanan Aile Eğitim Ve Aile Katılım Programlarının Okul Öncesi Öğretmenlerinin Uygulamalarına Ve Ebeveynlerin Görüşlerine Etkisinin İncelenmesi (*Doktora Tezi*). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Güzelyurt, T., Birge, F. ve Ökten, A. (2019). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Aile Katılımına İlişkin Görüşleri. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 2(1), 64-74.
- Karasar, N. (2017). Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar İlkeler Teknikler. Nobel Yayıncılık.
- Ok, S. (2016). Okul Öncesi Eğitimde Anne Babaların Ve Öğretmenlerin Okul Aile İşbirliği Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi (*Yüksek Lisans Tezi*), Aydın Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Ömeroğlu, E., ve Can Yaşar, M. (2005). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Ailenin Eğitime Katılımı. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, 6(62), 29-34.

- Özcan, Ç. (2012). Okul Öncesinde Aile Katılımı İle Çocukların Akademik Benlik Saygısı Düzeyi Arasındaki İlişkinin Anne-Baba Görüşlerine Göre İncelenmesi (*Yüksek Lisans Tezi*). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
- Şimşek, Z.C. ve İvrendi, A. (2014). Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumlarından Beklentileri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(2), 240-254.
- Toran, M. ve Özgen, Z. (2018). Okul Öncesi Eğitimde Aile Katılımı: Öğretmenler Ne Düşünüyor, Ne Yapıyor?. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi – Journal of Qualitative Research in Education*, 6(3), 229-245.
- Uyanık Balat, G. (2013). *Okul Öncesi Eğitime Giriş*. Pegem Yayıncılık. Ankara.